

Perhon seurakunta
YMPÄRISTÖKASVATUS-
SUUNNITELMA
2025-2029

Ympäristökasvatussuunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Ympäristökasvatus on jatkuvaa toimintaa, jossa ihminen tulee tietoiseksi ympäristöstä ja ympäristökysymyksistä. Ympäristökasvatus on sanojen ja tekojen yhdenmukaistamista, tehdään itse sellaisia valintoja, joita opetetaan. Ympäristökasvatus on myös toisaalta ympäristötekojen tuomista näkyväksi, esimerkiksi tiedotuksen kautta. Ihminen on ympäristön hoitaja ja säilyttäjä - viljelijä ja varjelija.

Kirkon ympäristökasvatus perustuu kristilliseen luomiskertomukseen, jossa Jumala asetti ihmisen yhteyteen luomakunnan kanssa. Kristityn tulee pitää huolta lahjoista, joita Jumala meille luomakunnassaan lahjoittaa.

Perhon seurakunnassa jokainen työmuoto on vastuussa ympäristökasvatuksesta. Tarkoituksena on myös, että seurakuntalainen ymmärtää itsensä osaksi luomakuntaa ja hänen toiminnan merkityksen ympäristössä. Raamatussa opetetaan kohtuullista elämäntapaa.

Kirkon ympäristökasvatus on kaiken kirkon kasvatuksen ja toiminnan läpileikkaava toimintatapa, jolla vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden myönteistä luontosuhdetta, luodaan ilmastotoivoa ja tuetaan ekologista jälleenrakennusta.

Ympäristökasvatussuunnitelma

Ympäristökasvatussuunnitelma on Perhon seurakunnan laatima ympäristödiplomin mukainen asiakirja. Sen tarkoituksena on antaa työkaluja ympäristökasvatuksen toteutumiselle seurakunnan työmuodoissa ja tapahtumissa.

Ympäristökasvatuksen toteutuminen

Ympäristökasvatus tulee näkyä seurakunnan toiminnassa tiedon välittämisenä sekä konkreettisina tekoina. Ympäristökasvatuksemme on tiedon, taidon, tunteen ja toiminnan jakamista yksilöille ja ryhmille.

Ympäristökasvatus eri työmuodoissa

Lapsi- ja perhetyö

Ympäristökasvatus on osa lapsityötä ja teemmekin sitä kerhotoiminnan arjessa. Tavoitteena on se, että lapsi saa myönteisen kuvan luonnossa olemisesta ja oppii sitä suojelemaan. Lapsi oppii kierrättämisen alkeet jo kerhossa. Heille opetetaan veden käytön säästämistä mm. käsien pesun yhteydessä, käsipaperin käytössä sekä lajittelemalla eri astioihin kerhossa tulevat paperit/kartongit, metallit, muovit ja ruuan tähteet yms.

Alla esimerkkejä toiminnastamme:

- säästäväisesti käytetään kerhossa olevia materiaaleja
- emme tuhlaa vettä, käsipaperia, sähköä
- kierrätetään jätteet yhdessä opetellen
- ns. jättemateriaalia hyödynnetään paljon

- siunaamme ja kiitämme ruuasta
- laitamme askarteluvälineet ja leikkitavarat pois käytön jälkeen
- teemme mato-ongen itse ja ongimme varhaisnuorten leireillä
- opettelemme kunnioittamaan luontoa, eläimiä ja auttamaan tarvittaessa apua tarvitsevia luontokappaleita (äiti t. isä apuna)
- opastetaan kerhokirjeessä vanhempia laittamaan lapsille evääksi juotavaa mehupulloissa.
- seuraamme luontoa eri vuoden aikoina
- ihastelemme lintulaudan asukkeja
- järjestämme luontokirkon toukokuussa Perhonjoen rannalla kerhoryhmittäin.
- tuemme vanhempia perheiden ympäristökasvatuksessa
- hartaustuokion kynttilät ovat seurakunnan muiden tilaisuuksien pätkiä

Rippikoulu- ja nuorisotyö

Tavoitteina näillä työaloilla on, että nuoren ymmärrys luonnon arvosta ja merkityksestä kasvaisi. Ymmärrettäisiin, ettei luonto ole vain ihmisen käyttöä ja hyödyntämistä varten vaan luonnolla on arvo ja merkitys itsessään. Luonto on Jumalan luoma ja luomisen yhteydessä on myös annettu ihmiselle tehtävä viljellä ja varjella luomakuntaa. Pyrimme siihen, että nuoret ymmärtäisivät luonnon monimuotoisuutta ja rikkautta ja sisäistäisivät kristillisen käsityksen luomakunnan mittaamattomasta arvosta. Tähän liittyen pyritään toteuttamaan seuraavia konkreettisia tavoitteita:

- Rippikoulussa pidetään oppitunteja luonnon ja ympäristön suojelusta. Rippileirillä toteutetaan oppitunteja ulkona luonnossa.
- Myös muissa nuorten kohtaamisissa, kuten nuortenilloissa yhtenä opetusaiheena on luonto ja ympäristöteema. Tähän liittyen tehdään luonnossa käyntejä.
- Jätteiden kierrätystä noudatetaan tarkasti. Kierrätyksestä puhutaan ja siihen ohjataan.
- Kaikkia materiaaleja, joita tarvitaan opetuksessa ja eri tilanteissa käytetään säästeliäästi.
- Kertakäyttöastoiden käytön välttäminen.
- Rippileirillä kasvisruuan lisääminen. Ylijäämä ruuan minimointi.
- Viestinnässä ja infossa käytetään sähköisiä kanavia.
- Reilun kaupan ja luomutuotteiden käytön lisääminen.

Diakoniatyö

Diakoniatyö on perusteiltaan lähimmäisen vastuunkantamista. Diakonia on kristilliseen rakkauteen perustaa kohtaamista. Siihen kuuluu hengellinen, aineellinen, sosiaalinen ja hoidollinen tuki sitä tarvitsevalle, sekä tietoisuuden lisääminen ja lähimmäisen vastuun edistämistä.

Lähimmäisenvastuuseen kuuluu myös ihmisen elinympäristö. Tavoitteena on ihmisen tukeminen arkipäivän selviämisessä ja siinä jaksamisessa. Diakoni kuuntelee ja keskustelee elämän vaikeuksissa, ohjaa esim. rahan käytössä ja antavat harkintaansa käyttäen rahallista apua, maksusitoumuksen kauppaan.

Konkreettisia tavoitteita diakoniatyössä:

- käytetään materiaaleja säästävaisesti
- kierrätetään jätteitä tarkasti
- kannustetaan asiakkaita kierrätykseen esim. huonekalu- tai vaatehankinnoissa
- käytetään lähi-, luomu- ja reilun kaupan tuotteita tarjoiluissa lisääntyvästi / mahdollisuuksien mukaan
- vältetään kertakäyttöastioiden käyttöä
- järjestetään ympäristöaiheisia tapahtumia
- perinneruokaviikko kerran vuodessa

Lähetystyö

Lähetystyön yhteydessä on luontevaa tuoda esille ympäristöasioita koko maapallon mittakaavassa. Pyritään lisäämään ymmärrystä ympäristön tilasta ja luonnonvarojen riittävydestä ja ilmastossa tapahtuneista muutoksista. Tavoitteena on, että yksittäiset seurakuntalaiset havahtuisivat tiedostamaan ja toimimaan maailmamme hyväksi.

Konkreettisia toimintatapoja tähän ovat:

- Ympäristöteemojen esille pitäminen.
- Säästäväinen materiaalien käyttö ja kierrätys.
- Reilun kaupan ja luomutuotteiden lisääminen.
- Nimikkolähettien myötä saadaan tietoa heidän työalueistaan ja siitä, miten he ottavat ympäristöasioita esille työssään ja millaisia haasteita he kohtaavat työalueillaan ympäristökysymyksissä.
- Lähetystilaisuuksissa otetaan esille Raamatun kohtia, jotka liittyvät luomakunnan varjeluun. Musiikissa käytetään luomakuntaa kunnioittavia virsiä ja lauluja.

Jumalanpalveluselämä

Jumalanpalvelus on luonteva paikka pitää esillä luomakuntaa puheessa ja musiikissa. Luomakunnan sunnuntaita vietetään Perhon seurakunnassa vähintään kerran vuodessa. Seurakunnan vuotuisessa toiminnassa otetaan huomioon luonto ja ympäristö sekä sen suojelu.

Järjestetään luontokirkko Joutenhovissa sekä kesäillanhartauksia eri kylillä.

Konkreettisia tavoitteita jumalanpalveluselämässä:

- kylvön siunaus keväällä, sadonkorjuun kiitosjuhla syksyllä
- kirkkokahveilla käytetään luomu- ja reilun kaupan tuotteita
- hautausmaakierros hautausmaalla järjestetään yhteistyössä seurakuntalaisten kanssa Perho-viikolla
- eläinten joulurauhan julistus yhdessä metsästysseuran/maaseutunuorten kanssa

Musiikkityö

- valitaan kuorojen ohjelmistoon luontoon ja ympäristöön sekä luonnon viljelemiseen ja varjelemiseen liittyviä lauluja
- käytetään luontoaiheisia virsiä ja lauluja jumalanpalveluksissa ja lauluilloissa
- opetellaan kinkereillä ympäristön suojelemiseen ja luontoon liittyviä (uusia) virsiä
- pidetään kesäillanhartauksia eri kylillä luonnossa, kodilla ja laavuilla, joissa luonto on lähellä aivan konkreettisesti
- käytetään painettuja nuottikirjoja monisteiden tilalla

Keittiö- ja siivous

Seurakunnalla on oma emäntä, joka toimii seurakunnan tilaisuuksissa sekä pitopalvelutilaisuuksissa emäntänä.

Tavoitteita keittiössä:

- käytetään materiaaleja säästäen
- kierrätetään oikein jätteet
- vältetään kerta-astioiden käyttöä
- pyritään lisäämään kasvien käyttöä, varsinkin leireillä
- pyritään käyttämään ympäristöystävällisiä tuotteita
- pyritään suosimaan lähiruokaa sekä reilunkaupan tuotteita
- ylijäämäruoka viedään tarvitseville
- hävikkiä edelleen pienennetään

Tavoitteita siivoukseen:

- emäntä huolehtii siivouksesta ja puhtaudesta
- kierrätetään tarkasti
- pyritään käyttämään ympäristöystävällisiä siivousaineita

Hautausmaiden ja piha-alueiden hoito

Hautausmaiden tehtävänä on huolehtia hautausmaista niiden arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla.

Seurakunta hoitaa hautausmaan käytävät ja nurmikot. Yksittäisen haudan hoidosta vastaa hautapaikan haltija.

Käytännön tavoitteita hautausmaiden hoidossa ovat:

- materiaalihankinnoissa kiinnitetään huomioita ympäristöystävällisiin tuotteisiin ja kestäviin materiaaleihin
- hankintoja tehtäessä harkitaan niiden todellinen tarpeellisuus
- ohjeistetaan tilojen käyttäjiä vastuullisuuteen ympäristöasioissa
- jätelajittelu pidetään tehokkaana ja siistinä ohjeistuksella
- sähkön kulutusta pyritään vähentämään ajastamalla valot oikein ja poistamalla laitteet sähköverkosta, silloin kun ne eivät ole käytössä
- hautausmaille on penkkejä hiljentymistä, lepäämistä, muistelua ja luonnon äänien kuuntelemista varten
- lisätään hautojen hoitoon perennahoitomahdollisuus
- hautausmaan hoitosuunnitelman noudattaminen käytännön töissä

Toimistotyöt

Kaikkien työntekijöiden toimistotyössä ympäristöasiat otetaan huomioon tulostuksissa, energian kulutuksessa, sähköisen viestinnän lisäämisessä, sähkökoneiden sammuttaminen tai lepotilaan laittaminen yöajaksi sekä käyttämällä lähimatkoissa kaikkien käytössä olevaa polkupyörää.

Organisaation ympäristökasvatus

Seurakunnan työntekijät, luottamushenkilöt ja seurakuntalaiset ovat ympäristökasvattajia omalla paikallaan.

Henkilökunnan ympäristökasvatusta on kaikille henkilöstölle annettu ympäristöohjeistus mm. ohjeet kierrätykseen ja lajitteluun, energian säästö (vesi ja sähkö), ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttö sekä järjestetyt ympäristötapahtumat. Henkilökunnan kahvissa on siirrytty reilun kaupan tuotteisiin sekä pyritään käyttämään mahdollisimman paljon lähituotteita. Myös sosiaalisesta kestävästä kehityksestä (työhyvinvointipäivä luonnossa) huolehtiminen on osa henkilökunnan ympäristökasvatusta.

Seuranta, arviointi ja jatkuvuus

Ympäristökasvatuksen toiminnalliset tavoitteet tulee olla sellaisia, että ne olisivat luonnollinen osa seurakunnan toimintaa. Aiemman ympäristödiplomin (2009) myötä osa tavoitteista on jo arkena käytössä, mutta vielä riittää kehitettävää.

Ympäristökasvatuksen arviointia ja toteumista seurataan vuosittain toimintakertomusta laadittaessa yhteydessä sekä ympäristödiplomin väliauditoinnilla.

Ympäristöviestintä

Haluamme omalla toiminnallamme kunnioittaa ja säästää luontoa sekä hidastaa ilmastomuutosta. Parannamme hautausmaiden ja ulkoalueiden jätteen kierrätys mahdollisuuksia ja viestimme asiasta.

Seurakunnan viestinnässä näkyy ympäristöystävällinen suhtautuminen ja ympäristötyön painotus. Kannustetaan seurakuntalaisia ympäristöystävälliseen elämäntapaan ja kerrotaan ja rohkaistaan ekologisempien vaihtoehtojen valintoihin. Viestinnässä käytetään sähköisiä välineitä kuten seurakunnan verkkosivut, Facebook ja WhatsApp-viestit. Viestinnässä pidetään esillä ympäristöön liittyviä teemoja, kannustetaan seurakuntalaisia osallistumaan ympäristötapahtumiin. Viestinnässä käytetään luontokuvia ja pyritään kertomaan Perhon luontomahdollisuuksista, mahdollisuuksista virkistymiseen, hiljentymiseen ja elämyksiin.

Järjestetään seurakunnan tapahtumia myös ulkona kuten Joutenhovin luontokirkossa, laavuilla, viraston ja seurakuntatalon piha-alueella sekä hautausmailla.

Omissa tapahtumissa pyritään ympäristöystävällisiin valintoihin ja kerromme tästä seurakuntalaisille.

Ympäristökasvatuksen vuosikello

Työntekijät ovat laatineet ympäristökasvatuksen vuosikellon, jossa on säännöllisiä jokavuotisia tapahtumia. Ympäristökasvatuksen vuosikello päivitetään aina tarpeen vaatiessa uusia tapahtumia tai tilaisuuksia järjestämällä vuosittain/tulevina vuosina.

Ideoita tulevaan

- Luonnonmateriaalien käyttö askartelussa
- Luontoretkien järjestäminen leireillä ja muussa toiminnassa
- Kierrätyksen tehostaminen (astioiden tyhjentäminen)
- Siivoustalkoot hautausmailla
- Valojen sammuttaminen, kun tiloja ei käytetä
- Ympäristöaiheisten askarteluiden tai harjoitteiden tekeminen
- Paperinkäytön vähentäminen
- Reilun kaupan ja luomutuotteiden käyttäminen
- Kimppakyytien järjestäminen tapahtumissa, koulutuksissa
- Turhan vedenkulutuksen karsiminen
- Sähkölaitteiden sammuttaminen tai lepotilaan laittaminen, kun niitä ei tarvitse
- käsipyyhepaperien käytön tuhlaamisen vähentäminen
- Puhuminen eettisestä kuluttamisesta eri toiminnoissa
- Perennahoidon järjestäminen hautausmaalle ja siitä tiedottaminen
- Ympäristöviestinnän lisääminen esim. ohjeistusta hautausmaalla, ohjeistusta keittiössä, ekopaastoon aktiivisesti osallistuminen somessa
- Ympäristökerhon ja / tai luontopyhäkoulun järjestäminen
- Kohti vihreämpää riparia